ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 12. marca 2013

o posilnení demokratického a účinného priebehu volieb do Európskeho parlamentu

(2013/142/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

(1) V článku 10 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii sa stanovuje, že občania sú na úrovni Únie priamo zastúpení v Európskom parlamente. Táto skutočnosť pomáha zabezpečiť, aby sa demokratická kontrola a zodpovednosť uplatňovali na úrovni, na ktorej sa prijímajú rozhodnutia.

(2) V článku 10 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii sa uvádza, že každý občan má právo zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie a že rozhodnutia sa prijímajú podľa možnosti čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanovi.

(3) Lisabonskou zmluvou sa posilňuje úloha občanov Únie ako politických aktérov, pričom sa vytvára silná väzba medzi občanmi, uplatňovaním ich politických práv a demokratickým životom Únie.

(4) Posilnenie demokratickej legitimity rozhodovacieho procesu EÚ a priblíženie systému k občanom Únie je obzvlášť dôležité s ohľadom na opatrenia, ktoré sú na úrovni EÚ potrebné na riešenie finančnej krízy a krízy štátneho dlhu.

(5) V oznámení Komisie z 28. novembra 2012 „Koncepcia pre rozsiahlu a skutočnú hospodársku a menovú úniu – Zahájenie európskej diskusie“ ([1]) sa zdôraznilo, že posilnená demokratická legitimita a zodpovednosť sú nevyhnutnou súčasťou reformy Európskej únie.

(6) V článku 10 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii a v článku 12 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie sa priznáva kľúčová úloha európskym politickým stranám a zdôrazňuje sa ich príspevok k formovaniu európskeho politického povedomia a k vyjadrovaniu politickej vôle občanov Únie.

(7) S cieľom umožniť európskym politickým stranám riadne plniť ich poslanie Komisia predložila 12. septembra 2012 návrh nariadenia o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií ([2]). Cieľom tohto návrhu je zaistiť, aby európske politické strany mohli ťažiť z viditeľnejšieho statusu a flexibilnejšieho, transparentnejšieho a účinnejšieho rámca na ich financovanie. Komisia takisto navrhla, aby boli európske politické strany v kontexte volieb do Európskeho parlamentu povinné prijať všetky vhodné opatrenia na to, aby informovali občanov Únie o pridružení národných politických strán k európskym politickým stranám. Po prijatí návrhu by sa týmto novým nariadením zrušilo a nahradilo nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2004/2003 zo 4. novembra 2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni ([3]).

(8) Vytvorenie transparentného prepojenia medzi národnými stranami, v prospech ktorých občania Únie vo voľbách hlasujú a európskymi politickými stranami, ku ktorým sú národné strany pridružené, by malo umožniť európskym politickým stranám priamejšie vyjadrovať vôľu občanov Únie a malo by mať veľký vplyv na transparentnosť rozhodovacieho procesu v Únii.

(9) Ďalšie posilňovanie transparentnosti volieb do Európskeho parlamentu prispeje k tomu, že posilnená úloha a právomoci Európskeho parlamentu na základe Lisabonskej zmluvy sa viac zohľadnia. Posilnenie prepojenia medzi občanmi Únie a demokratickým procesom Únie je nevyhnutným dôsledkom potrebným pre užšiu inštitucionálnu integráciu.

(10) Dodatočné opatrenia by zlepšili viditeľnosť európskych politických strán v priebehu celého procesu volieb, od kampane až po odovzdanie hlasovacích lístkov, a umožnili by im účinne preklenúť priepasť medzi politikmi a občanmi Únie. Uvedené opatrenia by boli doplnkom k povinnosti európskych politických strán poskytovať informácie, ktorá je stanovená v návrhu nariadenia Komisie o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií.

([1]) COM(2012) 777 final/2.

([2]) COM(2012) 499 final.

([3]) Ú. v. EÚ L 297, 15.11.2003, s. 1.

(11) V mnohých členských štátoch je už zavedenou praxou pre niektoré alebo pre všetky národné politické strany označiť na hlasovacích lístkoch do volieb do Európskeho parlamentu svoje pridruženie k niektorej európskej politickej strane. Na zaistenie viditeľnosti európskych politických strán v priebehu celého európskeho volebného procesu by bolo dôležité, aby všetky členské štáty podporovali a uľahčili poskytovanie informácií voličom o pridružení národných strán k európskym politickým stranám. Na ďalšie posilnenie transparentnosti volieb do Európskeho parlamentu pri súčasnom zvyšovaní zodpovednosti politických strán zúčastňujúcich sa európskeho volebného procesu ako aj dôvery voličov v tento proces by mali národné strany pred voľbami verejne oznámiť svoje pridruženie k danej európskej politickej strane. Okrem rôznych straníckych akcií, ako sú kongresy strany, sú volebné kampane národných politických strán vlastne najvhodnejším a najúčinnejším spôsobom, ako toto pridruženie oznámiť a riadne ho zviditeľniť.

(12) Na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1093/2012/EÚ [1] bol rok 2013 vyhlásený za Európsky rok občanov. Dôležitým opatrením tohto roku bude ďalšie posilnenie právomoci občanov vo voľbách do Európskeho parlamentu.

(13) Od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy volí predsedu Komisie Európsky parlament, a to v súlade s postupom stanoveným v článku 17 ods. 7 Zmluvy o Európskej únii a so zreteľom na opatrenia stanovené vo vyhlásení č. 11 k Lisabonskej zmluve. Na základe týchto postupov sa vyžaduje, aby sa výsledky volieb do Európskeho parlamentu zohľadnili a aby pri voľbe predsedu Komisie prebehli potrebné konzultácie medzi Európskou radou a Európskym parlamentom. Tieto ustanovenia teda odrážajú väčšiu úlohu Európskeho parlamentu pri vymenovaní predsedu Komisie a dôležitosť výsledku volieb do Európskeho parlamentu v tomto procese.

(14) Vo svojom uznesení z 22. novembra 2012 o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2014 [2] Európsky parlament naliehavo vyzval európske politické strany, aby nominovali kandidátov na predsedu Komisie s upozornením, že očakáva, že títo kandidáti zohrajú vedúcu úlohu v parlamentnej volebnej kampani, a to najmä tým, že osobne predstavia svoj program vo všetkých členských štátoch Únie. V uznesení sa ďalej zdôrazňuje väčšia úloha, ktorú zohrávajú voľby do Európskeho parlamentu v kontexte voľby predsedu Komisie.

(15) Vo svojom oznámení z 28. novembra 2012 „Koncepcia pre rozsiahlu a skutočnú hospodársku a menovú úniu – Zahájenie európskej diskusie“ Komisia zdôraznila, že nominovanie kandidátov na predsedu Komisie politickými stranami vo voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2014 je jedným z dôležitých krokov na presadenie vzniku skutočnej európskej politickej sféry.

(16) Je preto vhodné, aby sa zvýšilo povedomie občanov Únie, pokiaľ ide o zásadnú úlohu ich hlasu pri určení budúceho predsedu Komisie a pokiaľ ide o kandidátov na túto funkciu, ktorých podporujú strany, ktorým odovzdávajú svoje hlasy vo voľbách do Európskeho parlamentu.

(17) Ak v súvislosti s voľbami do Európskeho parlamentu európske politické strany a národné strany zverejnia mená kandidátov na predsedu Komisie, ktorých podporujú, a ich volebný program, väzba medzi konkrétnym hlasom občana Únie v prospech politickej strany v európskych voľbách a kandidátom na predsedu Komisie podporovaného danou stranou by sa tak stala konkrétnou a viditeľnou. Tým by sa mala posilniť legitimita predsedu Komisie, zodpovednosť Komisie voči Európskemu parlamentu a európskym voličom a všeobecnejšie aj demokratická legitimita celého rozhodovacieho procesu v Únii. Na to, aby sa voliči mohli informovane rozhodnúť, slúžia politicky orientované relácie. Je teda vhodné, aby národné politické strany používali tieto prostriedky aj na to, aby zverejnili informácie o kandidátovi na predsedu Komisie, ktorého podporujú, a o jeho programe.

(18) Voľby do Európskeho parlamentu prebiehajú v súčasnosti počas niekoľkých dní, pretože sa v rôznych členských štátoch konajú v rôzne dni. Spoločný európsky deň konania volieb so zatvorením volebných miestností v tom istom čase by lepšie odrážal spoločnú účasť občanov v celej Únii a je teda súčasťou zastupiteľskej demokracie, na ktorej je EÚ založená.

(19) Podľa článku 22 ods. 2 ZFEÚ, ktorý sa vykonáva smernicou Rady 93/109/ES zo 6. decembra 1993, ktorou sa stanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva a práva byť volený do Európskeho parlamentu pre občanov únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi [3], majú občania Únie právo voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, kde majú bydlisko.

(20) Smernicou 93/106/ES sa stanovuje mechanizmus výmeny informácií, cieľom ktorého je zaistiť, aby v tých istých voľbách nemohli občania voliť či byť volení vo viac ako jednom členskom štáte.

[1] Ú. v. EÚ L 325, 23.11.2012, s. 1.

[2] Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. novembra 2012 o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2014 [2012/2829(RSP)].

[3] Ú. v. ES L 329, 30.12.1993, s. 34.

(21) V mnohých správach Komisie, ktoré boli v súvislosti s uplatňovaním smernice 93/109/ES v priebehu rokov vydané [1], a najnovšie v správe z roku 2010 o hodnotení volieb do Európskeho parlamentu v roku 2009 [2], sa odhalili nedostatky, pokiaľ ide o fungovanie mechanizmu na zabránenie viacnásobnému hlasovaniu či viacnásobnej kandidatúre. K týmto nedostatkom dochádza najmä z dôvodu nedostatočných osobných údajov, ktoré členské štáty bydliska oznamujú podľa uvedenej smernice členským štátom pôvodu občanov Únie. Nedostatky sú spôsobené aj rozdielmi v harmonogramoch volieb v členských štátoch. V dôsledku toho sa nepodarilo v členskom štáte pôvodu identifikovať veľa občanov Únie, ktorí sa zaregistrovali do volieb v ich členskom štáte bydliska.

(22) Opatrenia založené na rozsiahlych konzultáciách s odborníkmi z členských štátov a ktoré by vychádzali z osvedčených postupov by mohli byť v tomto kontexte účinným riešením niektorých z týchto nedostatkov, čím by sa zlepšilo fungovanie mechanizmu v priebehu európskych volieb v roku 2014 a zmiernila sa administratívna záťaž pre vnútroštátne orgány.

(23) Väčšina členských štátov už v rámci smernice 93/109/ES zriadila jednotný kontaktný orgán na výmenu údajov o voličoch a kandidátoch. Celková účinnosť mechanizmu by sa zvýšila, keby všetky členské štáty zriadili takýto orgán.

(24) Dátumy zatvorenia volebných zoznamov sa medzi jednotlivými členskými štátmi značne líšia, pričom sa pohybujú v rozmedzí od dvoch mesiacov do piatich dní pred začiatkom volieb. Účinnosť mechanizmu by sa zvýšila, keby členské štáty, so zreteľom na rôzne časové harmonogramy volebného procesu stanovené v iných členských štátoch, poslali údaje o voličoch v čase, keď vnútroštátne právne úpravy príslušných členských štátov pôvodu ešte umožňujú prijatie potrebných opatrení. Aby sa zvýšila účinnosť mechanizmu, mohli by sa zlepšiť viaceré ďalšie technické aspekty odovzdávania údajov. Medzi tieto aspekty patrí používanie spoločného elektronického formátu a spoločného súboru znakov, spôsobu prenosu a metód šifrovania s cieľom zaistiť zodpovedajúcu úroveň ochrany osobných údajov.

(25) Poskytovanie určitých dodatočných osobných údajov o voličoch, ktoré oznámia členské štáty bydliska a ktoré sa výslovne smernicou 93/109/ES nevyžadujú, by členským štátom pôvodu umožnilo efektívnejšie identifikovať ich štátnych príslušníkov na zoznamoch voličov. Osobné údaje, ktoré môžu byť pre efektívnosť mechanizmu nevyhnutné, sa v jednotlivých členských štátoch líšia.

(26) Akékoľvek spracovanie osobných údajov v rámci mechanizmu výmeny informácií by malo byť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktorými sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov [3],

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

DEMOKRATICKÝ PRIEBEH VOLIEB

Podpora a uľahčenie poskytovania informácií voličom o pridružení národných politických strán k európskym politickým stranám

1. Členské štáty by mali podporovať a uľahčovať poskytovanie informácií voličom o pridružení národných politických strán k európskym politickým stranám pred voľbami a počas volieb do Európskeho parlamentu okrem iného tým, že umožnia a podporia uvedenie takéhoto pridruženia na hlasovacích lístkoch použitých v týchto voľbách.

Informovanie voličov o pridružení národných strán k európskym politickým stranám

2. Národné politické strany zúčastňujúce sa na voľbách do Európskeho parlamentu by mali verejne informovať pred danými voľbami o ich pridružení k európskym politickým stranám. Národné politické strany by mali jasne uviesť svoje pridruženie k európskym politickým stranám vo všetkých materiáloch súvisiacich s kampaňou, v oznámeniach a politicky orientovaných reláciách.

Podpora kandidáta na predsedu Európskej komisie

3. Európske a národné politické strany by mali pred voľbami do Európskeho parlamentu oznámiť meno kandidáta na predsedu Európskej komisie, ktorého podporujú, ako aj jeho program.

Národné politické strany by mali zaistiť, aby ich politicky orientované relácie, pokiaľ ide o voľby do Európskeho parlamentu, slúžili aj na informovanie občanov o kandidátovi na funkciu predsedu Európskej komisie, ktorého podporujú, a o programe tohto kandidáta.

Spoločný deň konania volieb

4. Členské štáty by sa mali dohodnúť na spoločnom dni konania volieb do Európskeho parlamentu a volebné miestnosti by sa mali zatvoriť v rovnakom čase.

EFEKTÍVNY PRIEBEH VOLIEB

Jednotný kontaktný orgán

5. Členské štáty by mali na účely vykonávania článku 13 smernice 93/109/ES zriadiť jednotný kontaktný orgán zodpovedný za výmenu údajov o voličoch.

Prenos údajov

6. Členské štáty by mali do najväčšej možnej miery zohľadniť volebné úpravy v ostatných členských štátoch, aby mohol

[1] KOM(97) 731 v konečnom znení, KOM(2000) 843 v konečnom znení, KOM(2006) 790 v konečnom znení.
[2] KOM(2010) 605 v konečnom znení.
[3] Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

členský štát bydliska posielať údaje o voličoch načas a umožniť tak príslušnému členskému štátu pôvodu prijať potrebné opatrenia.

Dodatočné údaje umožňujúce efektívnejšiu identifikáciu

7. Členské štáty bydliska sa vyzývajú, aby okrem osobných údajov stanovených v článku 9 smernice 93/109/ES odovzdali všetky relevantné osobné údaje, ktoré môžu byť potrebné na identifikáciu voličov orgánmi ich členského štátu pôvodu.

Technické prostriedky pre bezpečný a efektívny prenos údajov

8. Na výmenu údajov stanovenú v článku 13 smernice 93/109/ES by členské štáty mali použiť jednotné a bezpečné elektronické prostriedky, ako sa stanovuje v prílohe. Členské štáty by mali prenášať údaje v jednom súbore za členský štát pôvodu a ak je to potrebné, mali by tieto údaje preniesť ešte raz na účely ich aktualizácie.

Toto odporúčanie je určené členským štátom a európskym a národným politickým stranám.

V Bruseli 12. marca 2013

Za Komisiu
Viviane REDING
podpredsedníčka

PRÍLOHA

Podrobné technické opatrenia na vykonávanie článku 13 smernice 93/109/ES

1. Na výmenu údajov stanovenú v článku 13 smernice 93/109/ES by členské štáty mali použiť súbory vo formáte Extensible Markup Language format („XML“). Tieto XML súbory by sa mali prenášať výlučne bezpečným spôsobom elektronickými prostriedkami.

2. Členské štáty by mali v rámci mechanizmu výmeny informácií používať na zaznamenávanie a prenos údajov o voličoch univerzálny súbor znakov – UTF-8 (Universal Character Set Transformation Format – 8-bit).

3. Na zaistenie zodpovedajúcej úrovne ochrany prenášaných osobných údajov by mali členské štáty vychádzať z odporúčania konzorcia W3C týkajúceho sa spracovania a syntaxe šifrovania XML zahŕňajúce výmenu verejného a súkromného kľúča.